

Oheismateriaali: Kauniaisten kaupungin lausunto perusopetuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Kasvavan tuen tarpeeseen on varmasti puututtava. Saavuttaako uudistus tämän tavoitteen? Nykyiset prosessit ovat liian työläitä ja väsyttävät opetushenkilöstöä. Tässä Kauniaisten kaupunki näkee selvän uudistuksen tarpeen, jotta voitaisiin kehittää yksinkertaisempi prosessi tarvittavan tuen tarjoamiseksi ilman, että opettajien täytyy käyttää paljon työaikaa dokumentointiin. Kuitenkin näyttää siltä, että joitakin toimivia rakenteita poistetaan uudistuksen yhteydessä.

Kauniaisten kaupunki kiittää siitä, että yleinen tuki on selkeästi huomioitu.

2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Rakenne on epäselvä ja on vaikeaa ottaa kantaa ehdotukseen, erityisesti silloin, kun kaikkein epäselvimmissä pykälissä sanotaan ”opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä”, kuten esim. § 20 b, 20 c, 20 d, 20 g.

Esiopetuksen osalta muutos nykyisessä muodossaan tulee olemaan haasteellinen, koska kaksi erilaista lakisääteistä velvoitetta vaikuttavat lapsen arkeen. Esiopetusikäiset lapset osallistuvat sekä esiopetukseen että täydentävään varhaiskasvatukseen saman päivän aikana. Miten kolmiportaisen tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa ja ennakoivat tukitoimet esiopetuksessa toimivat käytännössä?

On kiitettävää, että oikeus tukeen opetuskielessä on selkeästi nostettu esiin. Lisäksi on arvostettavaa, että konsultoiva sairaalakoulutuspalvelu on tuotu esille lakiehdotuksessa. On tärkeää, että palvelut ovat saatavilla sekä suomeksi että ruotsiksi.

Hämmästyttävää on lukea mahdollisuudesta aloittaa perusopetus vuotta aikaisemmin kuin mitä on määrätty (§ 26), mutta ei mitään mahdollisuudesta aloittaa vuotta myöhemmin. Kaupunki korostaa, että lakien tehtävä on kohdella kaikkia tasapuolisesti ja katsoo, että tämä ei toteudu kohdassa § 26.

3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

§ 20b on epäselvästi kirjoitettu ja siten vaikeasti tulkittava.

Mitoitus on ongelmallinen esiopetuksessa, jossa ei ole luokkaopetusta. Siksi tukiovetuksen ei tulisi koskea esiopetusikäisiä lapsia toiminnan luonteen vuoksi.

Kauniaisten kaupunki katsoo myös, että ennakoiviin tukitoimiin tulisi sisältyä opettajan antama yksilöllinen tukiovetus.

4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Pykälä § 20 c on epäselvä – esimerkiksi, mitä tarkoittaa säännöllinen opetus? Käytetty terminologia ei myöskään ole sovitettu esiopetukseen.

Kauniaisten kaupungin tulkinnan mukaan pykälä johtaa siihen, että useampia päätöksiä on tehtävä, vaikka kirjoitettavien pedagogisten asiakirjojen määrää on nyt rajoitettu. Päätösten määrä kasvaa, koska useat oppilaat, jotka ovat nyt saaneet tehostettua tukea, tulevat kuulumaan oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin.

5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Esiopetuksen osalta pykälä § 20 d koetaan epäselväksi. Kuka arvioi tuen tarpeen? Esiopetuksessa on huolta siitä, että erityisopettajien tarve kasvaa, ja heitä on jo nyt vaikea rekrytoida.

6. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Kauniaisten kaupunki toivoo varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa käytettävien käsitteiden ja prosessien yhdenmukaistamista. Tuen ja terminologian yhdenmukaistaminen on erityisen tärkeää, kun huoltajilla voi olla lapsia useilla eri koulutusasteilla, ja heillä tulisi olla kohtuullinen mahdollisuus ymmärtää, millaista tukea annetaan ja mitä he voivat pyytää saada.

Lisäksi tulisi tehdä analyysi lakiehdotuksesta siten, että se paremmin huomioi esiopetuksen erityispiirteet ja selkeyttää sen aseman suhteessa varhaiskasvatuslakiin.

Uudistuksen tavoitteena on ollut myös helpottaa pedagogisten asiakirjojen laadintaa tukitoimien toteuttamiseksi, mutta tällä hetkellä lakiehdotus on liian epäselvä, jotta voitaisiin arvioida, voiko tämä toteutua. Kauniaisten kaupunki toivoo, että Opetushallitus, joka jo mainitaan asiaankuuluvissa pykälissä, voisi laatia lomakkeen/kaavakkeen sekä oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arvioimiseksi että niiden toteuttamissuunnitelmaksi.

Kaupunki toivoo myös, että lainsäädännössä otetaan huomioon, kuinka menetellään siinä kohtaa, kun oppilaskohtaiset toimet keskeytetään.

Kaupunki ymmärtää, että (§ 20 g mom. 3) mitoituksen tarkoituksena on varmistaa, että jokaisella opettajalla on riittävästi aikaa/resursseja tukea kaikkia oppilaita, mukaan lukien niitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea. Kuitenkin toivotaan muuta menettelytapaa kuin nyt esitetty (enintään 5 oppilasta, joilla on oppilaskohtaisia tukitoimia, per opetusryhmä). Tämä voi olla erityisen ongelmallista pienemmissä yksiköissä, joissa tilanpuute vaikeuttaa opetusryhmien määrän lisäämistä. Tarkoituksenmukainen ryhmämuodostus on koulutuksen järjestäjän tehtävä eikä sitä tulisi säännellä nyt ehdotetulla tavalla. Kaupunki ehdottaa, että jatketaan muiden tapojen etsimistä riittävien resurssien ohjaamiseksi näiden oppilaiden tukitarpeiden täyttämiseksi. Siksi Kauniaisten kaupunki pyytää tämän mitoituksen poistamista lakiehdotuksesta.

Niin perusopetuslain pykälää (§ 18) kuin valtioneuvoston asetuksesta (§ 11) on päivitetty. Ne ovat mahdollistaneet vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen. Ehdotetun § 18 ainoa mahdollinen tuki vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen on maininta, että ”oppilaan opetus voidaan painavasta syystä järjestää osittain toisin”, mutta koska ei ole tarkkaan tiedossa, mitä tämä voi tarkoittaa, Kauniaisten kaupunki haluaa korostaa vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen merkitystä. Joillekin oppilaille voi olla ratkaisevan tärkeää voida suorittaa opetussuunnitelma tällä tavalla, jotta heillä riittää voimia ja motivaatiota saada päättötodistus perusopetuksesta. Jos ajatus on, että näille oppilaille aina tehdään päätös opetussuunnitelman tai tavoitteiden poikkeamisesta (§ 20 h),

Kauniaisten kaupunki haluaa huomauttaa, että vastaavanlainen päätös vaikuttaa oppilaan tuleviin opintoihin toisella asteella.

Kauniaisten kaupunki toivoo, että lakiehdotuksessa korostuisi selkeämmin moniammatillisen työn merkitys, jota nyt tehdään kouluissamme oppilaiden tukemiseksi. Nyt oppilashuollon henkilöstön merkitystä on vähätelty (mainitaan vain § 20 d). Kauniaisten kaupunki toivoo täsmennystä tähän.
